

ARDEALUL

MOTTO:

Vrem dreptate.

Redacția și administrația
Viena VIII.,
Schönborngasse 12
Telefon 38.0.42.

Prim-redactor: PETRU BOLOVAN

Către Maniu, Vajda etc.

D. Vajda a ținut, un discurs în numele vostru al tuturor, în care afirma, că politica noastră a transilvănenilor s'a orientat întotdeauna după dorința celor din regat, aceasta mai ales de la 1907 încolo, de la care dată deputații naționaliști din camera ungară, ar fi fost subvenționați de către cei din regat.

Când am citit aceasta am rămas în primul moment stupefiat, dar după ce am făcut analiza trecutului și am perindat prin minte atitudinea voastră de multeori inexplicabilă, a trebuit să recunosc, că așa trebuie să fi fost.

Cât că nu ne putem mulțumi cu atât și nu putem lăsa fără vorbă aceste declarațiuni ale dlui Vajda, căci uzând de un calificativ cât se poate de blând nu putem infiera ceia ce recunoaște d. Vajda, decât cu epitetul de trădare.

De ceia ce au comis aceia, cari aveau menirea să ne aducă o ameliorare a sorții noastre este trădare, îndoit trădare, căci atitudinea lor, faptul că au consimțit se fie cumpărați le-au impus mai târziu toleranță, acea toleranță, care ne-a adus în halul în care ne găsim azi.

Cu alte cuvinte Dvoastră domnilor, cari prin noi ați ajuns să conduceți un popor nu erați altceva, decât niște agenți provocători ai lui Brătianu și ceilalți venetici din București. Dvoastră făceați câte una și aduceați pe capul nostru, celor străini de trădarea voastră, toată urgia stăpânilor, așa că în trecut numai zile amare am văzut.

Când apoi a fost vorba ca să dispunem de soarta noastră, voi în loc să ne întrebați pe noi, ce dorim să devenim, iarăși v-ați supus celor din București și ne-ați mânat în al doilea jug și mai năpraznic decât cel vechi, căci în trecut cel puțin n'am cunoscut rușinea cingătoarelor, pe când azi o cunoaștem și o simțim.

Mai târziu, când ați sacrificat consiliul diriginte și vă arătați dispuși să sacrificați și autonomia bisericii, iarăși nu ne-ați întrebat pe noi, ci v'ați plecat poruncii veneticilor.

Din atitudinea voastră lașă față de cei din București și trădătoare față de noi cei cari singuri suntem în drept a vă cere socoteala, deducem, că ajutorul primit dela 1907 și până la 1918 din București, trece limitele permisului, trebuie să deducem, că sumele primite nu le-ați folosit pentru destinația lor, ci le-ați băgat în pungă. Nu poate fi altfel, căci numai așa se explică lașitatea voastră față de veneticii din București și trădarea atât de ușuratică a sfintelor noastre interese depuse în mâinile voastre.

Acum înțelegem îndrăzneala presei jidovite din regat, care vă numea vânduți și trădători, dar înțelegem și aceia că trebuiați se tăceți, pentru că erați cu musca pe căciulă, pricepem abia acum buna voastră dispoziție de a încheia cu Brătienii, acești spoliatori o alianță politică.

Toate acestea le-ați făcut de frică, căci vă era teamă, că vor eși la iveală toate matrapazlăcurile voastre.

Dați-ne voe să vă adresăm și noi câteva cuvinte:

Ați trădat interesele Ardealului, când ați primit ajutoare și subvenții dela București. Ați trădat interesele Ardealului, când cu dela voi putere ați proclamat unirea, le-ați trădat, când ați jertfit consiliul diriginte.

Credem, că ați făcut destule, credem, că am suferit pe urma voastră destul și credem mai presus de toate, că după atâtea fărădelegi, veți recunoaște, că capa este pîna și ca o purificare este absolut necesară.

Fiți vă rugăm cel puțin de data aceasta tari și recunoașteți, că nu mai aveți ce căuta în fruntea noastră, că după marturisirile dlui Vajda, v'ați făcut

nedemni de a ne mai conduce și deci trebuie să cedați locul altora, cari n'au de ce să se teamă de destăinuirile celor din regat.

Noi blajini cum suntem, vă rugăm să plecați cu binele, mai bine ar fi dacă v'ați face cetățeni ai regatului făcându-vă frați de cruce cu toți veneticii din regat. Lăsați-ne pe noi să ne aranjăm rostul singuri.

Iar dacă vă veți hotărâ să faceți contrarul, atunci să știți, că și noi vom ști să ne apărăm și că vom ști să vă desmascăm, încât în Ardeal și curcile vor rade de rușinea voastră.

Și dacă nici aceasta n'ar folosi vom ști se aplicăm și măsuri mai drastice, căci în disperarea noastră suntem în stare a vă goni cu pietrele și să știți, că de disprețul nostru, de marea noastră indignare sufletească, de duerea disperării că s'au găsit trădători printre noi, de ura noastră neîmpacată și răzbunătoare:

„Christoși să fiți nu veți scăpa nici în mormânt.“

Aceasta să nu uitați și vă avertizăm să nu provocați răzburarea noastră justificată.

GHERASE JUCU

UNDE DUCE POLITICA NOASTRĂ?

Dr. Alexandru Vaida Voevod.

Cei din regat fac încercări, ca să sugereze opiniei publice, credința că partidul național român vrea să ducă lupta lui până la revoluție.

Metodele liberalilor ne sunt bine cunoscute, pentru că de nenumărate ori am auzit acelaș fel de insinuări și din partea obligarhiei maghiare „poporul transilvănean este un popor bun și pașnic, dar agitatorii mânați de ambiții nesăbuite și de dorul de a parveni, — sunt instigatorii“.

Cu toate aceste acuzări, — conducătorii partidului național român și-au făcut datoria în trecut și-și vor împlini datoria și în viitor.

Conducerea unui partid, dispune numai până atunci de sufletul mulțimei pe care se reazimă, — câtă vreme prin acțiunile sale politice știe să dea expresiune sentimentului colectiv și voinței adevărate a partizanilor săi.

Faptului că conducerea partidului național s'a priceput să satisfacă acest elementar apostolat politic, — se datorește încrederea unanimă a poporului român de dincoace de Carpați cât și a minorităților, în acest partid, — încredere care s'a manifestat cu o putere elementară în recenta campanie electorală.

În situația de acum, pentru frunțașii partidului național se prezintă următoarea alternativă: ori continuă să conducă mulțimea, dând mai departe expresiune fidelă aspirațiilor ei, ori se dau la oparte, ca astfel mulțimea să-și manifeste ea singură voința.

Se vorbește de revoluție? Ce va să zică revoluția? În revoluție se găsește viața politică, atunci când legile nu mai sunt legi, când autoritatea de Stat nu mai este autoritate, când siguranța de drept a încetat să mai existe.

Campania electorală și metodele de guvernământ ale celor din regat au toate

criteriile unei stări revoluționare, ale unei revoluțiuni de sus. Vai de Statul acela care își sprijină autoritatea pe baionete. Imprejurarea, că partidul național român, la toate actele de samavolnicie și de dispreț față de spiritul constituțional modern, — nu a răspuns decât opunând la ilegalitățile fără sfârșit, postulatul reintrării în legalitate, — imprejurarea aceasta dovedește, că partidul național nu a părăsit terenul legal și că el duce o luptă de legitimă apărare, pentru salvarea ordinii și dreptății, în contra anarhizării revoluționare de sus.

Hotărârea noastră de a convoca congresul partidului național la Alba-Iulia, — este prezentată de adversarii noștri ca un act de revoltă. Se avansează, că voim să distrugem unitatea Statului nostru.

Tin să declar că nu i-a trecut prin minte nici unui membru dela conducerea partidului național român, să propună ca la Alba-Iulia să se revizuiască hotărârea de unire decretată la 1 Decembrie 1918.

Viața unui Stat trebuie însă să fie condusă de principii largi.

Conflictul mare între noi și liberali, se explică prin aceia că partidul liberal este lipsit de o concepție modernă de Stat, și își arogă un rol, pentru care puterile lui senile se dovedesc a fi cu totul insuficiente. În loc să aibă în vedere exclusiv consolidarea țării, se lasă condus numai de interesele sale de partid, confundând conștient țara cu partidul, atribuind capacitate de guvernare colectivității partizanilor lui, când tocmai incapacitatea lor se manifestă zi de zi tot mai mult.

Partidul național a decretat la Alba-Iulia principii de orientare pentru politica României întregite, cari principii, traduse în practică, ar

putea garanta evoluția normală, sănătoasă, conrespunzătoare exigențelor unui Stat mare, civilizat în veacul al XX-lea.

Duplicitatea liberalilor se ilustrează cum nu se poate mai bine și prin aceia că aceiași bărbați politici, cari la 1918 se arătau însuflețiți de hotărârile noastre dela Alba-Iulia, și-au epuizat de atunci toate puterile spre a paraliza traducerea în fapt a acelor hotărâri și asta cu mijloace meschine, clandestine, prin violența brutală dusă până la exces, bătăi și omor.

Ne amenință că vor opri ținerea congresului nostru dela Alba-Iulia, convocarea acestui congres a fost hotărâtă de conducerea partidului național, în urma stăruințelor țărănilor și intelectualilor români de dincoace de munți, stăruinți făcute în tot timpul campaniei electorale și de atunci încoace.

Această voință se va impune impetuos, fie că vor încerca să oprească congresul nostru, fie că vor arăta atâta omenie și respect față de drepturile cetățenilor români din Transilvania și Banat, cât a arătat și guvernul lui Francisc Iosif, în fruntea cărora se găseau oameni de talia lui Banffy, Wekerle, Szell, Tisza. Sub aceste guverne ungurești ne-am putut aduna tot la Alba-Iulia, când spre a protesta contra episcopiei de maghiarizare „Haidudorogul”, când spre a manifesta contra abuzurilor și

prigonirilor stăpânirii maghiare. Tot așa ne-am putut ține conferința națională la Sibiu, adunări politice de protestare la Arad, Blaj, Lugoj și în alte centre. Ba am putut chiar, nestingheriți, să ne întrunim sub streșina lui Tisza, la Budapesta, în congresul naționalităților, spre a apela la opinia publică mondială. În altă ocaziune, ne-am adunat la Budapesta spre a refuza ofertele de pace ale contelui Tisza, cu toate stăruințele depuse de guvernul bucureștean al dlui Brătianu de a cădea de acord cu dictatorul Ungariei.

În fața brutalităților și fără de legilor ridicate la sistem de guvernământ, — politica noastră opune pas cu pas, acțiunea lui de înaintare, în cadrele strictei legalități. A rămas vie nădejdea poporului nostru și a conducătorilor lui în dreptate, cu toate decepțiile ce ni le-au provocat liberalii. Nu se poate ca încrederea noastră să fie distrusă prin intrigi, miniciuni, calomnii, debitate în contra poporului din Transilvania și Banat.

Va veni ziua, când coteria cointerosaților liberali, gruparea dela „Banca Românească” și succesorii lui Tăslăuanu în grațiile Reșitei, nu vor mai putea abuza, ascunzându-se îndărătul Coroanei și glasul sincer de dincoace de Carpați va putea în fine pătrunde prin zidul bizantino-chinezesc, ca să găsească ecou.

Cu un martir mai mult.

Din Piatra-Românească, comună locuită exclusiv de români, primesc o duioasă scrisoare, din care se revărsă o mare de zbcium și dureri înăbușite, provocate de către sârbii, cari stăpânesc Torontalul și pricinuite de către politicianii din regat, cari lipsiți de caracter și de dragoste de neam au lăsat Torontalul pradă brutalității vandalice a sârbilor.

Scrisoarea, care ar merita s'o publicăm în extenso, conține multe nedreptăți, regretăm însă, că din lipsă de spațiu nu suntem în măsură a o reda textual și deci ne mărginim a sustrage din ea cel mai important caz și totodată și cea mai grozavă crimă comisă față de un nevinovat, care a murit moarte de martir.

Cazul s'a petrecut cu ocazia morții regelui Petru al Sârbiei în felul următor.

Autoritățile sârbești au ordonat, ca cu ocazia morții regelui Petru toate bisericile se fie pavoazate în negru, iar preoții au fost somați să celebreze parastase și servicii divine.

Este foarte firesc, că toți preoții fără deosebire și naționalitate, deci și preoții români s'au conformat acestui ordin, pentru că erau conștienți, că nesupunerea lor le-ar fi adus zile amare.

Pe timpul acesta protopopul român din Piatra Românească Trifu Miclea zăcea grav bolnav și deci era în imposibilitate de a celebra serviciul divin impus, dar așa bolnav cum era a dispus pavoazarea bisericii în negru.

Câteva zile după înmormântarea regelui, părintele protopop Miclea, care zăcea încă, este tras la răspundere pentru că nu s'a supus ordinelor. Bolnavul preot dovedește cu certificat medical, că nu i-a fost posibil se părească patul, dar aceasta nu-i folosește nimic, jandarmii sârbi îl trag din pat și îl târăsc cu ei, transportându-l în temnița dela Calimegdan din Belgrad unde zace 4 luni de zile lipsit și de cea mai primitivă îngrijire.

În timpul cât a stat închis n'a trecut zi de la Dzeu ca să nu fi fost bătut și maltrat, așa că la un moment dat starea lui sanitară devine atât de rea, încât nici el singur nu mai spera să-si vadă satul, familia și credincioșii.

Nu se știe cărei minuni se datorește, destul că la un moment dat autoritățile sârbești îl pun în libertate și el sosește acasă fericit, în credința că a scăpat de toate necazurile.

Au trecut săptămâni până când, după o îngrijire plină de sacrificii și cruțare, maltratatul protopop și-a venit nițel în fire, când într'o noapte doi indivizi necunoscuți de protopop îl deșteaptă în miez de noapte din somn și îl roagă în numele populațiunii să vie cu ei, căci regele Ferdinand al României vine cuceritor să ocupe Torontalul și se găsește în preajma comunei Piatra Românească.

Protopopul se apără spunând că el nu face politică și că n'are ce căta la asemenea împrejurări printre mulțime, când însă i se tălmăcește dorința tuturor românilor de prin împrejurime, ca el se primească pe rege, păstorul credincios cedează și crezând, că îndeplinește o datorie însoțește pe cei doi trimiși.

Aceasta i'a fost peirea, căci cei doi preținși soli ai comunelor învecinate erau niște agenți provocători, sârbi deghizați.

Protopopul este scos din comună și omorât în bătăi. Corpul lui neînsuflețit a fost găsit ziua următoare, mutilat în mod oribil în afară de comună.

* * *

Nu vroi se vorbesc aci de ceia ce au pierdut românii din Banat prin moartea protopopului Miclea, nu vroi să descriu durerea familiei neconsolate, nici regretele noastre a tuturor. Am trecut prin atâtea peripeții, am văzut multe cu ochii și știm că suferințele individului, moartea lui nu numără în viața unui popor.

Dar cazul Miclea este mai mult decât suferințele unui singur individ, mai mult decât moartea unui X oarecare, căci moartea lui și antecedentele petrecute înaintea ei arunca o lumină vie nu numai asupra suferințelor românilor cazuți pradă salbătăciei sârbilor, dar mai ales asupra greșelii comise prin faptul că am consimțit ca Torontalul să cadă pradă sârbilor.

Nu ne putem imagina, cari au fost cauzele, cari au determinat împățirea Banatului românesc și ce a fost mobilul acelei greșeli neierate, care a fost comisă la Paris prin acceptarea divizării acestei provincii pur românești.

Repetăm pentru a suta oră că nu vrem să atacăm pe nimeni, dar în cazul de față impulsiv ne adresăm dlui Vaida întrebându-l, care-i sunt scuzele pentru faptul că a consimțit să se săvârșească aceasta monstruoasă ne mai pomenită.

Îl rugăm pe d. Vaida să nu vie cu diplomația, sau cu constelațiunea europeană, pentru că dsa a fost trimis în calitate de delegat al păcii nu ca reprezentant al regatului sau, a cor-

citurii de România mare ci în calitate de reprezentant al Ardealului, Banatului, Crișanei și a Maramureșului, deci era dator să se apere interesele, mai ales că, ministrul președinte de pe atunci Ionel Brătianu nici nu vroia se audă de împărțirea Banatului.

Somăm pe d. Vaida să ne răspundă clar și net, cu noi să nu se joace, căci noi nu suntem la fel cu turma de înconștienți pe care conduce după plac, sau dacă nu ne-ar răspunde vom ști să dăm deslușiri despre motivele atitudinii dsale.

Moartea protopopului Miclea nu este cazul unui X, ci alta și omega chinului pe care îndură frații vânduți de însași Vaida.

Somăm pe d. Cozma ministrul Ardealului să ne răspundă, ce demersuri a făcut pe lângă guvernul român, ca acesta să ia măsuri în privința Sârbiei! Somăm pe același Cozma care în calitate de inspirator al ziarului bănățean „Nădejdea” acum câteva luni nu găsea destule invective la adresa sârbilor și infieră cu asprime nu numai brutalitățile comise de sârbi față de românii de sub stăpânirea lor, dar și faptul că Torontalul a fost cedat sârbilor.

Întrebăm pe toți românii de bine din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, dacă căsătorie a hoherului dela Belgrad cu o principesă română este compatibilă? Ce garanții acordă tiranul, că sbirii lui își vor schimba atitudinea față de românii de sub jugul lui.

Aceasta căsătorie poate avea loc numai în cazul, dacă Ardealul Banatul, Crișana și Maramureșul numai nominal mai fac parte din România mare.

Așa se fie!

Iancu Azap

BRĂTIANU SALVEZĂ EUROPA

Într'una din ședințele urmă din ale conferinței dela Genua a luat și Brătianu cuvântul și ocupându-se de convenția ruso-germană a spus în numele micșantante, că convenția trebuie judecată din punctul de vedere al păcii generale, care trebuie menținută prin strângerea alianțelor.

Deci dragă doamne d Brătianu pota în rolul unui diplomat de valoare europeană, cât că Facta ministrul președinte italian și totodată președinte al conferinței a mulțumit lui Brătianu, dar la adus aminte că conferința are menirea să se ocupe în primul rând de chestiuni economice și financiare, dar pe cât se pare ea deviază în ciorovăiri politice.

Așa Facta. Așa se vede că DSa nu este în curent cu ceia ce înseamnă numele Brătianu, DSa pare-să că nu este cuprins de frigurile stimei când aude de acest nume.

Auzi DTa să îndrăznească el să spună lui Ionel Brătianu că conferința are altă menire decât aceia a se ocupa de politică. Asta'i îndrăzneală. Jos cu el! Auleo, de ar fi la București, cum ar face cunoștința cu beciurile poliției. Obrăznicul.

D Brătianu are un rol preponderent la Genua, căci cine era se stabilească necesitatea străngerii alianțelor, dacă nu DSa, mai ales, că după el a vorbit tâmpitul de Lloyd Georges, care, auzi DTa, a îndrăznit să amenințe că Anglia își va căuta alți aliați, dacă aliații ei de până acum nu vor înceta cu provocățiunile.

D Brătianu este chemat să salveze Europa, căci cine s'ar fi gândit la declaratiuni atât de ingenioase dacă nu DSa. Bravo Dle Brătianu și bis.

Sarcasticus

De vorbă cu un ardelean.

Am întâlnit ieri pe unul din bulevardele Vienei pe un vechi cunoscut din Ardeal, om cu scaun la cap, care nu s'a înhamat la nici un fel de stăpân ci își vede de trebșoara lui, trăind însă cu ochii deschiși și văzând toate.

Bucuria mea a fost nespūsă, căci așteptam știri de acasă, dar n'am avut nici o bucurie, căci ceia ce am aflat m'a umplut și de necaz și de durere.

După ce am luat pe rând toate cunoștințele am trecut la situația fraților de sub imperiul dinastiei Brătianu.

La stereotipa întrebare: Cum stau lucrurile în Ardeal?, interlocutorul meu îmi răspunde cu un laconic: „Prost foarte prost.“ Cunoșteam oemulțumirea din Ardeal, dar totuși nu m'am așteptat, ca aceia se rădăcineze atât de adânc, dar iată ce aflu.

Autoritățile românești compuse aproape numai din funcționari veniți din regat, nu și-au schimbat năravurile. Dimpotrivă ele au devenit, prin faptul că în alegeri Brătianu le-a dat frâu liber, tot mai obraznice și mai pretinzătoare.

Funcționarii ca atari, nu mai cunosc măsură și acela care are nefericirea să apuce pe mâna vre-unuia plătește foarte scump această cunoștință, căci este despoiat ca la drumul mare fără jenă și fără milă.

Sfințenia căminului nu mai există în Ardeal. Dacă vre-unui funcționar din regat îi place locuința ta ești dat afară fără milă și fără cruțare. Rechizițiile sunt la ordinea zilei și jandarmul îți ia și ce nu-ți trece prin minte. În general felul cum sunt tratați ardelenii întrece ori ce imaginație, așa că vrând nevrând trebuie să se considere ca străini și trebuie să tremure de frica jandarmului și a funcționarului pripășit în Ardeal din Regat.

La întrebarea mea, că ce fac față de aceste alegeri conducătorii poporului, cari au obligațiunea a se opune tendințelor imorale ale funcționarilor și jandarmilor din regat, interlocutorul meu î-mi răspunde, că protestează, dar aceste protestări sunt de natură platonice și nimănui nu-i trece nici prin minte să țină seamă de ele, sau măcar să se sinchisească.

La alegeri autoritățile au săvârșit cele mai odioase fărădelegi, mergând până la furturi prin etracție. În Ardeal toată lumea a fost indignată și o periculoasă surescitare a spiritelor se observa pretutindeni. N'a lipsit mult, ca aceasta surescitare să-și facă vânt și numai Dzeu a scăpat Ardealul de o răscoală sângeroasă.

Fruntașii au protestat adresându-se chiar și regelui, dar fără rezultat și nu-i de mirare, căci cu puține excepții toți funtașii sunt cu musca pe căciula, prin faptul că în cei 3 ani, cari au trecut de la unire și până acum, ei au furat mai mult decât au furat Brătienii zeci de ani de-a rândul.

Azi în Ardeal nu mai este om cinstit și dacă s'ar găsi un procuror sever, foarte puțini oameni ar scăpa de pușcărie. În situația aceasta extrem de tristă numai clerul și-a păstrat prestigiul și opinia publică va fi forțată să întoarcă spatele conducătorilor ei de până acum, urmând preoțimea, singură conștientă de datoria față de popor.

Situația în Ardeal este atât de tristă încât poporul începe a se trezi și foarte mulți își dau astăzi seama, că Ardealul era cu mult mai fericit sub stăpânirea ungurească, decât

azi sub aceia a fraților, cari s'au transformat în adevarați călăi.

Interlocutorul meu îmi declară, că dacă situația nu se va schimba, se vor naște în Ardeal mișcări cu caracter revoluționar, de care se ferească Dzeu.

* * *

Din cele ce am aflat un singur lucru m'a lovit adânc. În trei ani ei au furat mai mult decât au furat Brătienii zeci de ani de-a rândul.

Așa stau deci lucrurile. Aceasta este cauza adevăratelor suferințe ale Ardealului.

În articolul nostru de fond ne ocupăm cu atitudinea frunțașilor și îi somăm să se retragă din funcțiunea lor de conducători, pentru că prin faptele lor din trecut ei s'au făcut nedemni de încrederea noastră.

După cele ce am aflat acum, ne-am schimbat însă părerea. Nu ne mai mulțumim cu atât că vor pleca, ci cerem și ispășirea tuturor păcatelor savârșite. Pretindem ca cei vinovați să-și ia predeapsa. Aceasta nu pentru că ne-ar face plăcere să vedem pe ai noștrii legați de stâlpul rușinei, ci pur și simplu pentru motivul, că vrem să se statuiască exemplul, ca cei din viitor să nu mai facă la fel.

Aceasta o pretindem și dacă avertismen-

tu nostru nu va fi ascultat, vom găsi calea ca să nu scape. Încă azi ne vom adresa prietenilor din Ardeal și le vom cere date certe, pe cari le vom pune la dispoziția autorităților judecătorești, căci ar fi o crimă față de poporul nostru suferind și subjugat, dacă am contribui, ca vinovații să se plimbe liberi sfidând lumea și pozând în a fi conducătorii noștrii.

În acelaș timp aducem la cunoștința generală că îndată ce vom obține date, le vom publica și vom înfiera și cea mai mică greșală, căci după semne numai așa vom fi în stare să facem imposibili pe aceia, cari au trădat interesele poporului nostru.

Am declarat și declarăm, că nu urmărim scopuri proprii și pentru noi personal nu căutăm nici lauri nici merite și nici măcar recunoștință. Vrem salvarea Ardealului și suntem convinși că întreg Ardealul va fi cu noi.

Nu ajunge oare că trebuie să luptăm împotriva domniei veneticilor dela București, ci trebuie să luptăm și împotriva lichelelor crescute și hrănite la sânul nostru? Ei bine vom lupta și împotriva acestora cu toată energia noastră, căci adevărul și dreptatea noi le înfăptuim, iar nu aceia, cari mai au încă îndrăzneala să se complacă în rolul de conducători ai noștrii.

Atât pentru moment.

Ilie Vulpescu.

Luați-l de pe mine că-l omor.

Dela Genua sosește știrea, că mare este nedumerirea între puteri, pentru că Germania învinsă a îndrăznit să incheie pace cu Rusia.

Cine nu cunoaște pacea dela Versailles, nu știe ce soartă amară au pregătit tocmai francezii, adică sora noastră mai mare, Germaniei. Sub cuvânt că este învinsă Franța, care se zice că are un rol cultural covârșitor printre popoare, i-a scos Germaniei până și sufletul din oase, ba sub cuvânt, de despăgubire, ba sub cuvânt de refacere, ba sub alte titluri care mai de care, așa că la un moment dat, Germania s'a trezit, că nu mai are nimic.

Nebunia cifrelor miliardelor nu mai emoționa pe nimeni și filozofii zâmbeau ironic. Toată lumea era conștientă, că din stoarcerea nemiloasă a poporului german, se va naște o nefericire, numai Franța era surdă și făcea spume la gură savurând umilința unui popor de 60 milioane.

Un proverb vechi spune că: „atâta merge ulciorul la fântână până se sparge“ și așa se vede că ulciorul s'a și spart, căci altfel nu ne putem imagina reaua dispoziție și enervarea antantei.

Lloyd Georges în comunicatul său spune, că înțelegerea ruso germană constituie o palmă la adresa antantei și a conferinței dela Genua.

Păi, o fi, dar suntem de părere, că după atâția pumni după ureche aplicați Germaniei, a sosit timpul să primească și ceialaltă măcar o palmă, dacă nu un picior...

După ce astfel ulciorul Franței s'a spart, iar antanta a obținut în loc de

piciorul bine meritat, o palmă, pare-să că cei cari au pretențiunea de a fi singuri în stare a regula situația Europei și-au pierdut cumpătul și sunt pe cea mai bună cale să se despartă din nou fără ispravă.

Natural că nemții sunt de vină, căci dacă nu erau nemții se faceau isprăvi ca acelea dela Spa, Bruxelles, Cannes etc, așa însă...

„Luați-l de pe mine că 'l omor“ a strigat cel din poveste și așa strigă acum și antanta, cu toate cuvintele recunoaște starea de fapt a lucrurilor și pentru singura dată vede pericolul. Vezi abia acum și-a dat seama că vine „bau-bau“.

Din atitudinea antantei reese însă o slăbiciune fără seamă și groaza, că atât Germania, cât și Rusia vor răzbuca toate nebuniile, toate nedreptățile comise cu atâta plăcere și savoare.

Ne întrebăm însă ce devine Europa, dacă toate popoarele sunt puse sub tutelă, sub tutela unor oameni, cari nu-și dau seamă de ceia ce fac și la prima ocazie încep a tremura de frica celor învinși.

Dacă atotputernica mare antantă este-apucată de tremurici înanite de a cunoaște convenția germano-rusă ce se va face faimoasa creație a lui Take Ionescu: mica antantă? Va arunca în dreapta și în stânga fraze bombastice și orațiuni pline de spirit ca să ascundă frica de care este apucată.

Noi râdem de și soarta noastră este implicată amar în acest joc al păpușilor politice internaționale.

Satiricus.

INFORMATIUNI.

D Emil Isac, ca să dovedească naționalismul său, face paradă de însuflețirea sa pentru România mare și ca să dovedească și mai bine acest fapt, să repede prin „Adevărul“ și ca un cățeluș nărăvaș, dar nepericulos latră și la unul și la altul. Obiectele acestei aptitudini a dsale sunt de obicei ungerii. Da, are dreptate, căci trebuie să ne vărsăm necazul, cât că suntem de părere, că d Isac ar putea avea alte predilecții fiindcă ușor s'ar putea întâmpla ca cineva să'i amintească activitatea dsale de ziarist unger pe când era la ziarul ungurese din Bpesta „Világ“ și atitudinea dsale de filomaghiar.

De ar fi să se supere d. Isac, îi putem servi noi câteva citate din fulminantele dsale articole în cari latra pe alții.

De altfel lătratul câinilor nu se aude în cer.

„Adevărul“ afirmă, că presa mondială se manifestă împotriva României din cauza dlui Brătianu. Contestăm și suntem dispuși a crede că aceasta este o simplă malițiozitate.

Nu Brătianu este cauza atitudinii presei mondiale ci sistemul nefericit al bizantinizmului ce domnește în toate ramurile vieții publice, care denotă că România mare s'a format printr'o mesalianță nefericită, care nu va putea dura.

Am cetit, că atunci când guvernul Averescu trata cu rușii, aceștia ar fi fost dispuși să renunțe la Basarabia, dacă li s'ar fi acordat alte avantajii de ordin moral, dar că guvernul român, ar fi refuzat se acorde aceste avantajii.

Adică Averescu, care la timp ordonase în calitate de ministru președinte ocuparea Basarabiei, ar fi refuzat să primească renunțul rusesc. Deci și Averescu este un trădător de neam. Doamne unde se vor găsi în țara aceasta oamenii cinstiți, căci până acum n'am cetit decât de pungăși, lichele, pezevenchi, hoți, vânduți, trădători, defraudanți etc. etc.

Generalul Ioan Popovici într'un lung articol susține că armata română n'a fost bătută la Sibiu, dar s'a retras cu mari pierderi de morți, răniți și prizonieri, ocupând poziții mai bune, pe cari însă după câte se știe iarăși le-a părăsit ca să nu se mai oprească decât în Moldova unde se discuta în mod serios eventualitatea triumfului mortii, cu alte cuvinte armata română a învins la Alba Iulia pe Maniu Vaida & Co.

Uite popa, nu-i popa?

Un confrate a fost întrebat la București, dacă sașii vorbesc ungurește sau vre'un dialect slav?

Un alt bucureștean se mira că secuii țin cu ungerii de și ei sunt sași.

Un al treilea bucureștean afirma că el cunoaște bine strada general Șaguna din Sibiu.

Vezi cetitorule cine ne stăpânește și ce cultură superioară domină pe a noastră mai inferioară. Halal!

În Gazeta Transilvaniei d. Vaida scrie următoarele:

„Care ar fi fost situația dlui Brătianu la Paris fără platforma autodeterminării, pe care i-a oferit-o marea Adunare națională de la Alba Iulia: Hotărârile acestei adunări, pe care le-a invocat și de care s'a folosit în măsură atât de largă d. I. Brătianu la conferința de pace?“

Și noi ne întrebăm mereu suntem însă de părere, că întrebarea este din nefericire tardivă, dar vom da răspunsul cuvenit la timp atât dlui Vaida, cât și regatului.

Conferința dela Genua.

În numărul precedent am spus, că convenția ruso-germană va provoca încurcături și nu ne-am înșelat, căci nici germanii, nici rușii nu sunt dispuși a renunța la aceasta convenție, iar Poincaré ține morțiș ca să se aplice față de Germania sancțiuni, pe cari ar urma să le pună în aplicare Franța singură. Așa a spus aceasta Poincaré în discursul său ținut la Bar le Duc.

Din cauza acestui discurs Lloyd Georges este supărat foc și nu încetează de a ataca Franța. Lupta dintre el și Poincaré este foarte pronunțată și se dă pe moarte și viață pentru atotputernicia în Europa. Să nu se crează însă că aci este vorba de persoane, lupta se dă pentru idei și aci fie zis cel cu ochii deschiși este și de data aceasta Lloyd Georges, care la banchetul ziariștilor englezi și americani a declarat textual că: *Germania și Rusia sunt mai ahitate de un tratament mai uman, decât de pâne și politica de răzbunare nu mai poate dăinui.* Mai clar nu se poate. Lloyd Georges condamnă politica răzbunării și propovăduiește pace. Acest fapt reese de altfel și din tendința de a provoca o hotărâre obligatorie pentru toți, în sensul căreia popoarele se obligă a nu se ataca timp de zece ani. Să sperăm, că conferința va vota aceasta propunere, într'adevăr necesară păcii europene. În acest caz Poincaré va fi nevoit să se retragă și cu el cade politica răzbunării.

Înceerea conferinței a fost fixată pentru

data de 10 Mai; înainte de încheiere însă Lloyd Georges vrea să rezolve și chestiunea de păgubirilor de război, pentru care scop insistă ca consiliul suprem să fie convocat la Genua. Aceasta dorință a lui Lloyd Georges a stârnit mare nemulțumire printre francezi. Poincaré caută motive de eschivare și susține, că poate veni la Genua decât pe la 7 Mai, ca președintele Millerand se întoarce din călătoria sa africană abia la 6 Mai. Se înțelege de sine, că acestea sunt numai motive de eschivare, căci pe lângă codeală, Poincaré mai cere ca consiliul suprem să se întrunească ca până acum la Paris.

Cine va învinge este greu de precizat dar cert este că până în momentele de față Lloyd Georges stăpânește situația.

În cercurile diplomatice se crede că în scurtă vreme se va face o nouă grupare a popoarelor europene și anume: Anglia, Germania, Italia, Rusia, statele scandinave, neuitând și toți învinșii vor forma un grup, care va sta față în față cu gruparea statelor imperiale în frunte cu Franța, caruia îi vor aparține Polonia, Cehoslovachia, Jugoslavia, România și altele.

Într'un discurs recent, Lloyd Georges a exprimat temerea că un nou război mondial putea amenința lumea și a ținut se accentua că acesta nu se poate evita, decât printr'o înțelegeră a popoarelor.

Se poate stabili de pe acum, că conferința dela Genua nu a adus roadele dorite. Rep.

DAUNE FĂRĂ STĂPÂN.

Din Macedonia vine știrea, că depozitul de munițiuni și explozibile al antantei din Monastir a explodat. Cauzele exploziei nu se cunosc, se știe doar atât, că peste 30.000 de oameni au devenit fără adăpost, căci explozia le-a aruncat în aer căminurile. Numărul victimelor omenestii cari au plătit cu viața faptul că autoritățile lor au dat ospitalitate antantei, este destul de considerabil.

Atât spune știrea și ne închipuim că se vor găsi colegi, cari vor avea fantezia să descrie faptul în culori vii și pestrițe și lumea setoasă de senzații va savura scrisesele reporterilor cu prisosință.

Cât că aci nu mai este vorba de un fapt divers, de o nefericire oarecare ci de o neglijență fără de pereche.

Războiul s'a terminat la 1918 și cea din urmă pace a fost semnată acum un an, deci a fost timp suficient ca aceste munițiuni și explozibile să fie puse la adăpost și transportate la loc sigur, unde o nefericire de soiul acesta ar fi fost cu desăvârșire exclusă.

În cursul războiului presa antantei mișuna de atrocitățile germanilor comise în război, iar după război antanta a obligat pe germani se plătească cât nu fac toate daunele cauzate, deci antanta n'a recunoscut că războiul nu poate fi dus fără de daune de felul acesta, și când Germania a ezitat antanta a uzat de represalii și sancțiuni.

Nu vrem să discutăm, dacă procedul antantei față de învinși a fost just și drept, dar mai presus de toate dacă a fost uman, ținem doar să stabilim, că dacă popoarele învinse au fost făcute responsabile de toate faptele vrute și nevrute din război și antanta este răspunzătoare pentru viețile și daunele pricinuite prin explozia de la Monastir, fie că este vinovată de neglijență, sau nu.

Ne așteptăm ca antanta se găsească un motiv de eschivare și anume să pună vina pe comitagii macedoneni. Suntem chiar dispuși să credem că comitagii macedoneni au provocat dezastrul, dar și în cazul acesta tot antanta este responsabilă atât de daunele cauzate cât și de viețile omenestii pierite.

Suntem însă foarte curioși să știm cari vor fi sancțiunile în cazul când antanta n'ar arăta dispozițiuni de a repara. Antanta are un obicei urât, care nu corespunde civilizației europene cu atât mai puțin umanității și a. de a căuta țapi ispășitori.

Cât că antanta va suferi și în acest caz un eșec, căci lumea nu mai este dispusă a adopta rațiuni așa de întortochiate.

Ar fi timpul suprem ca gândurile și sentimentele se între în cursul lor normal, căci o să se adeverească proverbul care zice: „cine seamănă vânt cosește furtună.“

Vulcănescu.